

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 132
din 04.03.2015

Nr. dosar: 315/2014

Nr. petiție: 3498/26.03.2014

Petentă: Asociația Părinților Grădiniței Reformate Între Lacuri

Reclamat: Guvernul României, Ministerul Educației Naționale

Obiect: potențiala discriminare a elevilor din învățământul particular prin neplata de la buget a alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

1.1.1. Asociația Părinților Grădiniței Reformate Între Lacuri, reprezentată prin Președinte, C A, cu sediul în Cluj Napoca str. Mureșului nr.27, județul Cluj

1.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

1.2.1. Guvernul României cu sediul în București, Palatul Victoria, Piața Victoriei nr.1, sector 1

1.2.2. Ministerul Educației și Cercetării Științifice cu sediul în București, str. General Berthelot, nr. 28-30, sector 1

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1 Prin adresa nr 3498 din 19.05.2014, petenta arată faptul că ar exista un tratament discriminatoriu privind copiii care studiază în grădinițe particulare, întrucât li se refuză plata de la buget a sumei pentru susținerea în învățământul obligatoriu. Alegerea unității de învățământ, unde urmează să studieze copilul nu ar trebui să ducă la o diferență de tratament motivat de forma de proprietate a unității de învățământ (publică sau privată).

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Astfel, prin adresa nr. 3498 din 23.06.2014 a fost citată petenta, iar prin adresa 4320 și 4321 din 23.06.2014 au fost citate părțile reclamate pentru termenul de 19.05.2014.

3.3. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentei

4.1.1 Petenta sesizează discriminarea instituită prin neplata de la buget a alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu.

4.1.2. Petenta mai arată faptul că ar exista un tratament discriminatoriu, instituit prin aplicarea discriminatorie a Legii 1/2011, încălcându-se astfel în mod flagrant art.14 din CEDO, privind copiii care studiază în școli particulare, întrucât li se refuză plata de la buget

a sumei pentru susținerea în învățământul obligatoriu. Alegerea unității de învățământ, unde urmează să studieze copilul nu ar trebui să ducă la o diferență de tratament motivat de forma de proprietate a școlii (publică sau privată).

4.2.Susținerile părților reclamate

4.2.1. Prin adresa nr. 4619 din 04.07.2014 Ministerul Educației Naționale prin Director General a înaintat punctul de vedere prin care arată următoarele aspecte:

1.In conformitate cu dispozițiile *O.U.G. nr. 103 /2013* privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice *apreciem că susținerile petentei privind refuzul privind „plata de la buget a sumei pentru susținerea în învățământul obligatoriu”, nu pot fi reținute.*

Prin art.24 alin.(4) din O.U.G. nr. 103 /2013 se dispune în mod imperativ că „Prevederile art. 9 alin. (2) și art. 101 alin. (2) referitoare la finanțarea de bază pentru învățământul preuniversitar particular și confesional acreditat, precum și prevederile art. 361 alin. (3) Ut. e) și g) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, se prorogă până la data de 31 decembrie 2014.”

Așadar, chiar dacă petiționara subliniază, în demersul său, incidența dispozițiilor Legii nr. 1/2011 referitoare la suma care se alocă din bugetul de stat în limitele costului standard pe elev, ținând seama de dispozițiile O.U.G. nr. 103 /2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, s-ar putea ca autoritatea sesizată sa constate cel mult o eventuală vocație la finanțare a petiționarei .

2.Potrivit dispozițiilor *art.2 alin (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată, *„prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

4.2.2. Analizând definiția noțiunii de *discriminare*, apreciem că mențiunile din petiția nr.3498/19.05,2014 nu pot fi asimilate condițiilor reglementate de legiuitor.

4.2.3. Pe de altă parte, prin prevederile art, 4 din același act normativ republicat, respectiv O.G. nr. 137/2000. se statuează faptul că *„ în înțelesul prezentei ordonanțe, categorie defavorizată este acea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită diferentelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare”* ori, ținând seama de coroborarea dispozițiilor art. 24 alin.(1) din O.U.G. nr. 103 /2013 cu precizările cuprinse în petiția nr. 3498/19.05.2014 formulată de petentă, nu reiese niciun motiv legal pentru ca partea reclamantă să se prevaleze de dispozițiile O.G. nr. 137/2000, situația prezentată de aceasta neimplicând fapte discriminatorii.

4.2.4. La acest punct de vedere subscrie și Guvernul României prin Secretarul General, I M

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta este sesizat în legătură cu potențiala discriminare a elevilor din învățământul particular prin neplata de la buget a alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu.

5.2. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și

subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.3. Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 828 din 16 februarie 2009 a reținut că în economia Ordonanței nr. 137/2000 dispozițiile articolului 2 care definesc formele de discriminare, "sunt consecutive celor din articolul 1 alin. (3), care prevăd cine este subiectul obligației de a respecta principiul egalității între cetățeni - garantat de art. 1 alin. (2) în exercitarea drepturilor constituționale ale cetățenilor: "Orice persoană juridică sau fizică are obligația să respecte principiile egalității și nediscriminării". Din coroborarea aceluiași texte (art. 1-2) rezultă obiectul discriminării: titularii drepturilor constituționale enumerate în special în art. 1 alin. (2), îngreuiți ori împiedicați în exercițiul lor. Așadar, în limitele atribuțiilor sale legale, CNCD este obligat să soluționeze orice plângere întemeiată pe dispozițiile art. 2 din O.G. nr. 137/2000 prin stabilirea existenței celor trei elemente sus menționate.

5.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Astfel, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă. Curtea Europeană de Justiție a statuat că principiul egalității exclude că situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.

5.5. Din acest punct de vedere, Colegiul reține că petenta reclamă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potențiala discriminare a elevilor din învățământul particular prin neplata de la buget a alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu.

5.6. În raport de aceste aspecte, atât din modalitatea în care este formulată plângerea cât și argumentele prezentate mai sus, rezultă că împrejurările invocate de petentă, ce ar presupune analiza obiectului dedus soluționării, sub aspectul discriminării, exced incidenței art. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Acesta ipoteză poate decurge din statuarea Înaltei Curți de Casație și Justiție relativ la principiul egalității, prin care se arată că „nu ne aflăm în prezența unor situații analoage tratate diferențiat” însă în raport cu atribuțiile Colegiului, rezultă în mod special din natura fondului dedus soluționării C.N.C.D.

5.7. Practic, nu se poate ignora că motivul sau cauza, respectiv criteriul de diferențiere imputat în legătură cu fondul plângerii se situează într-un raport sine qua non cu modalitatea de interpretare și aplicare a legii aplicabile elevilor din învățământul particular prin neplata de la buget a alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu. Or, astfel cum a statuat și Curtea Constituțională, interpretarea legii este atributul suveran al instanțelor judecătorești în opera de înfăptuire a justiției, iar controlul acestei interpretări se realizează prin exercitarea căilor de atac.

5.8. Din acest punct de vedere, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu se poate subroga instanțelor de judecată pentru a face aprecieri în legătură cu aspectele de fond ale petiției care decurg din modalitatea de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, precum și consecințele juridice ce decurg dintr-o asemenea interpretare

5.9. Apreciind importanța obiectului petiției dedusă soluționării de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și impactul pe care problematica acordării alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu îl are asupra societății, Colegiul director consideră necesară emiterea unui PUNCT DE VEDERE de specialitate.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

HOTĂRĂȘTE:

1.aspectele sesizate nu intră sub incidența art. 2 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;

2 emiterea unui punct de vedere de specialitate privind situația supusă analizei Colegiului director;

3 o copie a hotărârii se va transmite părților;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI Theodora – membru

HALLER Istvan – membru

LAZĂR Maria – membru

GHEORGHIU Luminița – membru

PANFILE Anamaria – membru

POPA Claudia Sorina – membru

Data redactării: 16..04.2015

Hotărâre Redactată: S.C.S., Tehnored. V.F

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

VIII. PUNCT DE VEDERE

8.1. Apreciind importanța obiectului petiției dedusă soluționării de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și impactul pe care problematica acordării alocației bugetare pentru susținerea învățământului obligatoriu îl are asupra societății, Colegiul director consideră necesară emiterea unui PUNCT DE VEDERE de specialitate cu privire la situația expusă, în conformitate cu art. 16 și 18 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Potrivit art.16 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este „*autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte*”. De asemenea, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este, potrivit art.18 alin.1 din aceeași ordonanță, „*responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării*”.

8.2. În materia specifică a nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să adopte și puncte de vedere, reprezentând opinii cu caracter de îndrumare, însă fără forță juridică obligatorie, în legătură cu principiul nediscriminării. Această activitate trebuie înțeleasă în virtutea rolului specific îndeplinit de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și a prevederilor speciale cuprinse în O.G. nr. 137/2000, republicată, precum și în sensul dispozițiilor Directivei Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000, a Recomandării Generale nr. 2 a Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (din cadrul Consiliului Europei) privind instituțiile specializate pentru combaterea rasismului, xenofobie, antisemitism și intoleranță la nivel național și a Recomandării nr. 7 privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale precum și a Rezoluției Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 48/134 din 1993 privind instituțiile naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului.

8.3. Trebuie însă precizat că emiterea unui punct de vedere nu are forță juridică obligatorie, reprezentând o opinie cu caracter de îndrumare.

8.4. Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, prevede: „*Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*”

8.5. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

8.6. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”. CEDO a apreciat, prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: *Fredin împotriva Suediei*, 18 februarie 1991; *Hoffman împotriva Austriei*, 23 iunie 1993, *Spadea și Scalabrino împotriva Italiei*, 28 septembrie 1995, *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, 22 octombrie 1996).

8.7. În hotărârea dată în cazul *Thlimmenos împotriva Greciei* din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoge, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

8.8. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

8.9. Colegiul director constată că petenta a făcut referire la faptul că, în prezent, elevii care aleg învățământul particular preuniversitar pierd automat dreptul la alocația bugetară prin care Statul susține educația, din cauza prorogărilor repetate prin care Guvernul refuză alocarea acestui drept tuturor elevilor din învățământul particular. Prorogările privind aplicarea prevederilor Legii nr. 1/2011 s-au făcut cu Ordonanțele de Urgență: O.U.G. nr. 92/2012 și O.U.G. nr. 103/2013, art. 24. Petenta consideră că elevii din învățământul particular, cetățeni români, trebuie să se bucure de aceleași drepturi garantate de Constituția României ca și elevii din școlile de stat, drepturi care sunt încălcate prin lipsa totală a finanțării de la buget și de anumite acte normative care exclud sau defavorizează învățământul particular.

8.10. În actul normativ la care se face referire se dispune suspendarea temporară, pe durată determinată, a aplicării prevederilor legale privind acordarea alocației lunare. Potrivit jurisprudenței comunitare, estimând că legiuitorul dispune de o marjă largă de apreciere pentru a desfășura o politică economică și socială, se impune respectarea modului în care acesta își proiectează imperatiile "interesului public" cu excepția cazului în care decizia sa este în mod evident lipsită de o bază rezonabilă (cauza Jahn și alții c. Germaniei [M.C.], nr. 46720/99, 72203/01 și 72552/01, par. 91 și cauza Zvolosky și Zvoloská c. Republicii Cehe, nr. 46129/99, par. 67 in fine). În lumina principiilor stabilite în jurisprudența sa, se poate observa că, în speță, măsura criticată de petentă nu le-a determinat să suporte o sarcină disproporționată și excesivă.

8.11. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. Se poate invoca orice criteriu (O.G. nr. 137/2000, art. 2 alin. 1: [...] „pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu” [...]; Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului, art. 1 alin. 1: [...] „fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

8.12. Colegiul director consideră că diferențierea a avut ca și criteriu alegerea unei școli particulare, ceea ce intră în categoria „orice alt criteriu”.

8.13. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (O.G. nr. 137/2000, art. 1 alin. 2: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]”, art. 2 alin. 1: [...] „restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]”; Protocolul nr. 12, art. 1 alin. 1: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]).

8.14. Dreptul atins este cel al liberei alegeri a formei unității de învățământ (de stat sau particulară).

8.15. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul director constată că prevederile O.U.G. nr. 92/2012 și O.U.G. nr. 103/2013 reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000.

**Membru Colegiul Director,
Popa Sorina Claudia**